

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban évről-évre:
 Egyszerre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Helyben másban hirdva:
 Egyszerre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Válassza postán szállítva:
 Egyszerre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 .

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3

A szerkesztőség kérésre viszályok
 vagy megírására nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intéseknél

Magyar német ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD jan. 8

Csipkerózsika.

Volt egyszer egy királyleány, a ki szebb volt a hajnalnál, üdébb a harmatnál, nemesebb a liliumnál, valódi földre szállott angyal volt, a kit mintba csak arra teremtett volna az Isten, hogy mintaképe legyen itt lenni a szépek és jónak. És ehhez a csodás szépséghez és jószág-hoz hozzá tudott férkőzni a gonosz varázslat s a gyönyörűséges királykisasszony elvarázsolva aludt hosszú, hosszú éveken keresztül, míg egyszer csak eljött érte az a bizonyos daliás királyfi, a ki mindig szét tudja robbantani a varázslatot — a mesében.

Igy mesélték ezt nekünk hajdanában, a kedves emlékü családi tűzhely boldog fénye mellett, Csipkerózsika királykisasszonyról.

Magyar irodalom, szegény kis Csipkerózsika, mikor jön el a te szabadító királyúrid?

Herczeg Ferencz, a Petőfi-társaság elnöke mutatta meg néhány találó szóval, hova sülyedt a modern irodalom, főleg a színműirodalom.

Bájos ifju leány volt irodalmunk a mult század elején. Kissé szegletes, kissé merev mozdulataiban, mint az iskolás leányka, de bájosan állt neki a szegletes merevség, akár csak a piruló iskolás leánykának a kis ügyetlenség.

Kicsi szívet hazafias érzés dobogtatta. Magyar öltözék feszült hajlékony termetén.

Szava egyszerű volt, de magyaros, zengzetes, beszédje keresetlen, de tiszta. S a mi fő: öntudatlanul vagy öntudatosan, de elkerülte a szennyet s pirulva fordult el tőle. A magyar írók tudtak még pirulni.

És akkor egyszerre, váratlanul, minden átmenet nélkül az iskolához szokott leányka kilépett a legzajosabb világba.

Csoda-e, ha fejecskeje elkábult? Csoda-e, ha szívéből kihalt a régi ideál tiszta képe?

Egyszerre olyan lángelmék támadtak a kis magyar nemzetben, mint Vörösmarty, Petőfi, Arany, Jókai, Eötvös, Madách, Katona, a kiknek szárnyain egyszerre a nagy világ elé emelkedett a félénk leányka. Az összes nemzetek nyelvein magasztalták szépségét, üdeségét, fiatalságának meglepő erejét. Más irodalom évszázadok lassu fejlődésével jut ahhoz a babérhoz, a melyet a hirtelen támadt magyar irodalom egyszerre tűzött homlokára. Sok volt a babér, gyenge a homlok, megszédült a dicsőség súlya alatt...

Azt hitte szegény kis leány, az ifju magyar irodalom, hogy azok a nagyhangú dicséretes teszik az igazi dicsőséget s a hízog tapsolók minden szava mélyeséges igazság.

Megtanulta hát a tapsolók szokásait, nyelvét s mert azok már minden nemesen régen túl voltak, kedvükért elfelejtett ő is — pirulni.

Csipkerózsika így jutott a gonosz varázslat hatalmába.

Ma látjuk a bajt, de nem tudunk tőle szabadulni. Érezzük a fenyegető veszélyt, de gyengék vagyunk ahhoz, hogy megelőzzük. Tudjuk, hogy a káros mételty a színházak és a férczregények terjesztik legjobban s a Vigszínház mellett fényes anyagi sikerrel karöltve járja a kufenzest a Magyar Színház, Bródy Sándor zseni és a Magyar Figaronak két konkurrens is akadt. Herczeg Ferencznek mindenki igazat ad, hogy az örökös házasságtörő drámák, regények, vígjátékok a magyar közönséget a párisi külvárosi csatornák levéllel hozzák összeköttetésbe, de azért 1000 felbuzdult hazafi közül 1001 fog megint csatornalevet szomjazni tokaji helyett.

Hová vezetnek ez állapotok? nem nehéz eltalálni. A magyar irodalom addig kaczerkodik a kaméliás hölgygyel, míg eléri a kaméliás hölgy sorsa: az elhervadás. Ez a hervadás azonban már nem liliumhullás, melyet harmattal könnyez az ég.

Ettől a sorstól megóvni irodalmunkat: nem lehet nemesebb feladatot képzelni magyar író számára. Herczeg Ferencz riadója ne vesszen a főváros romlott párájába, lomha, piszkos gőzébe. Harsanjon széjjel az egész országban, sorakoztassa a magyar irodalom folt nélküli leventéit egy csatasorba s osszlassa szét az egész közönség azt a rut hatalmat, mely a szépséges Csipkerózsikát rikácsoló, kifestett párisi kokottá akarja varázsolni.

Kis nemzet vagyunk, nem imponál-

A „TISZÁNTUL“ TARCZÁJA.

Szent Norbert életéből.

Írta és a kath. szabad liceum jan. 6-iki matinéján felolvasta:

Novotny S. Alfonz.

(Vége.)

1116—1118-ig élete folytonos vezeklés, elégtétel eddigi viselkedéséért. Egyházi beszédei mind hiresebbekké lesznek s e téren kifejtett buzgósága apostolinak mondható.

Látja a bajokat, visszaéléseket, melyek az Egyház működését bénítják, eredeti rendeltetésétől eltérítik, a papságot vissza akarja tartani a legkisebb kihágástól is, ostromozza mindazon kinövéseket, rendtelenségeket, melyek az

egyházi férfiak körében lábra kaptak. Buzgalma nem ismer határt, magával ragadja hallgatóit, sokan szavaira megtérnek, megváltoztatják életüket. De elleneinek száma is nő, voltak sokan, kiknek a bátor férfi buzgósága, szerény-sége nem tetszett, akik nem akartak szakítani megszokott életükkel, annak irányával. Ezek természetesen azon voltak, hogy Norbertnek kellemetlenségeket szerezzenek, életét megkeresítsék, tartózkodását a xanteni káptalanban lehetetlenné tegyék. Norbert pedig haladt tovább utján, a lelkében égő cél felé, mely minden ténykedését ihlette.

Igazán remete életet élt, egyszerűsége nem ismert határt, az isteni szolgálatban, az ige hirdetésében továbbra is lángbuzgalmu maradt. Felkereste a szegényeket, inségeseket, betegeket, gyógyított, tanított szóval, tettel, példával.

A sieburgi apátságot, majd a rolducit is szorgalmasan látogatta, lelke egészen felüdült

a jámbor szerzetesek társaságában. Ellenei pedig nem nyugodtak, az apostoli férfiú páratlan sikerei, nagy népszerűsége nem engedték őket békén maradni. Különbféle vádakkal illették a szent életű Norbertet, azon voltak, hogy jó hírét-nevét aláássák s e törekvésekben annyira mentek, hogy Norbertet a praenestei bibernok-püspök előtt, ki 1118-ban Németországban időzött, mint a pápa követe, be is vádol-ták. Norbert nemes egyszerűséggel az igazság ellenállhatatlan erejével védekezik. Győzelme teljes volt.

De ő ezt nem használja saját előnyére. Látva az ellenszenvet, az ellenséges indulatot, nagy elhatározásra szánja el magát. Szakit eddigi életével, érseke elé járul s bejelenti, hogy kanonoki állását leteszi. Annak gazdag jövedelmét, egész örökségét, minden vagyonát a szegények között osztja szét. Xantent nemsokára végleg elhagyja.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál ugymint idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál

influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszűnteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.—kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

hatunk mással, mint a tiszta, romlatlan erővel. Ezt az erőt pedig, mint Csipkerózsikánál, csak a szépséggel párosult jószág adhatja meg.

Dr. K. A.

A helyzet.

A politikai helyzet változatlan, a képviselőházban unalmas egyhangúsággal folyik az obstrukció s *Tisza* nem tud mozdulni se jobbra se balra. Erélyesebben nem mer fellépni az obstrukció ellen — kötve tartja a kezét a paktum Kossuthékkal; pedig kellene valamit tennie, mert Bécsből is sürgetik a folytonos katonai lázongások miatt és a delegációk sem folytathatják tanácskozásukat az ujonczjavaslatok megszavazása előtt, ettől pedig még messze vannak.

Ugy látszik, most már Kossuthék is megunták a téllenséget, tenni akarnak valamit. Erre vall az Egyetértésben megjelent eme felhívás, mely úgy látszik, az újabb lépések megindítója lesz:

Azok a komoly tényezők — írja az Egyetértés — akik meg tudják érteni a mostani helyzet tarthatatlanságát és nemcsak a magyar parlamentárizmus, hanem az egész magyar alkotmányosság jövődjére kiható veszedelmes természetét: álljanak össze. Pártkülönbség nélkül. Es csináljanak valamit. Alljanak össze és állapodjanak meg valamiben. Am legyen ez pártközi paktum, de mentse meg közös elhatározással úgy az ország aktuális érdekeit, mint magát a parlamenti alkotmányt. Mentse meg azonban úgy, hogy a parlamentárizmus alaposzlopai meg ne ingatassanak, nehogy a mentő munkának közvetlen hasznai miatt áldozatul dobassanak a messze jövődjének alkotmányos garanciáit. Nagyon megjött az ideje annak, hogy az okosság összefogjon a hazafisággal és lépjen ki a lomha várakozásból, mely mellett minden rend felbomlik és minden becses érdek elkallódik.

Ezt sürgetik régen minden oldalról, ez volt a néppárt jelenlegi vezetőjének, *Zichy* Aladár grófnak is indítványa egy hónappal ezelőtt, de *Tisza* úgy látszik fázik a pártközi megállapodástól. E nélkül pedig nincs kibontakozás.

A delegációk.

Az osztrák delegáció albizottságai tegnap megkezdték tanácskozásukat. A hadsereg el látása ügyében kiküldött albizottság tanácskozott. A költségvetési albizottság hétfőn tartja első ülését. Mint ebből látható, az osztrák delegáció nem hajlandó várakozni addig az időig, amíg *Tisza* a magyar parlamentben elintézteti az ujonczjavaslatokat.

A magyar kormány lehetőleg halasztani igyekszik a magyar delegáció üléselését, de végre is kénytelen lesz ujonczörvény nélkül Bécsbe vinni a delegátusokat.

Rendelet a bor vámjáról.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter az Olaszországgal létrejött megállapodás alapján rendeletet intézett a kereskedelmi és iparkamarákhoz. A rendelet elmondja, hogy 1903. évi december hó 31-é előtt kötött üzletek lebonyolítása céljából az olasz származású borok a fennálló feltételek és ellenőrzési módok mellett 100 kilogrammonként 3 frt 10 kr. vámtétellel (aranyban) fognak bezárólag 1904. évi január hó 31-ig kezelteni az esetre, ha azok az olasz kikötőkből szerződés-kötés alapján vagy anélkül, 1904. évi január elseje előtt indítottak utnak, vagy ha azoknak Olaszországból való kivitele 1904. évi január hó 1-je előtt kötött oly szerződés alapján történt, amely az illetékes olasz hatóság által igazoltatott és az erre vonatkozó igazolványok az illető cs. és kir. konzuli hivatalok által 1904. január hó 20-ig láttamoztattak.

A tőlünk Olaszországgal azonos feltételek és körülmények mellett bevitt borok pedig 1904. január hó 31-ig a korábbi, hektoliterenként 5.77 lira kedvezményes vám alá esnek.

Egyébként a borforgalomra nézve az 1904. évi január hó 1-től kezdve kölcsönösen a legnagyobb kedvezmény elve szerinti elbánás állapítottatik meg, a hozzánk Olaszországból behozatalra kerülő borokra épűgy, mint a többi államokból származó borokra nézve, a fennálló általános vámtarifa 20 arany forintos vámjá fog alkalmaztatni.

Véül a marsala jellegű borokra vonatkozólag átmeneti intézkedésként létrejött megállapodás értelmében 1904. évi január hó 31-ig részünkről a korábbi 3 frt 20 kr. kedvezményes vám mellett legfeljebb 2000 métermázsa hozható be.

Ezen mennyiségbe azonban az 1903. évre mutatkozó 700 métermázsa behozatali többlet betudatván, a folyó évi január hó folyamán tényleg legfeljebb 1300 métermázsa marsala bor lesz a kedvezményes vám mellett behozható.

Felhívom a czimet, hogy erről az érdekelteket megfelelően értesitse.

Budapesten, 1904. évi január hó 4-én.

Hieronymi s. k.

Az öreg katonák békétlenkedése.

Nap alig mulik, hogy a harmadéves katonák lázongásáról ne érkeznek hír. Lembergől táviratozzák:

A *Lembergben* állomásozó huszárezred légnysége körében néhány nap óta ismételtlen fordulnak elő botrányok. A huszárok, akiknek tovább kell szolgálniuk, ittás állapotban összetűztek az altisztekkel. A zavargókat megbüntették és a tulzott lázadási híreket megczáfoltá az ezredparancsnokság.

Bajáról jelentik, hogy a visszatartott honvédhuszárok nyílt zavargásba léptek. Tegnap éjszaka megtámadták a Madách-, Kádár- és László-utczákat s kardjaikkal a házak ablakait megromgálták.

A zavargók még karácsonykor kijelentették, hogy ha január 6-ára nem engedik őket laza, mindent összezuznak a városban. A kaszárnyák zárva vannak. A lakosság között nagy az ijedelem, újabb zavargástól félnek.

A katonai lázongásokkal áll összefüggésben az a nagyfontosságú hír, hogy báró *Beck* tábornag, a vezérkar főnöke tegnap hosszabb kihallgatáson volt a királynál. Beavatott körökben azt beszélik, hogy a kihallgatásnak ezáltal nagy volt a jelentősége, s *Beck* a boszniai csapatok dolgában tett jelentést a királynak. Osztrák katonai körökben megszivelték végre azt az ideát, a mely a magyar részről merült fel s a mely a boszniai magyar csapatoknak osztrák ezredékből való pótlását kívánja.

Amint *Bécsből* telefonálják, a boszniai magyar katonák sorsában még e hét végén kedvező fordulat áll be. Ebben az ügyben *Pitreich* hadügyminiszter, s *Welsersheimb* landwehr-miniszter is kihallgatásra mennek a királyhoz.

Az 1118-ik évet egészen az apostoli hit-hirdetésnek szenteli, bejárja Német- és Franciaországot. Ez utóbbi országban találkozik II. Gelasius pápával, ki már sokat hallott volt a szent életű és lángbuzgalmu férfiúról. Norbert hó vágya teljesedik, amidőn a pápa elé járulhat, ki fáradhatatlansága jutalmául megengedi, hogy mint hit-hirdető járhasza be az egyes országokat s e végből nagy kiváltságokkal ruházza fel Isten e kedveltjét. E legmagasabb helyről jövő elismerés csak fokozza, megszázorozza Norbertnek szerénységét. Mindenütt, ahol csak megjelenik, maga köré gyűjti a népet, hirdeti a hitet, kiszolgáltatja a szentségeket, kibékíti az ellenfeleket.

II. Gelasius pápa 1119-ben, január 9-én elhalálozik, vele sirba száll Norbert első védelmezője. A pápa utódja II. Calixtus lett, ki 1119-ben, október havában Reimsba zsinatot hirdet. Az egész keresztény világ minden élőkölösége ide sereglik, Norbert is e város felé irányítja lépteit. Minden áron meg akar jelenni az új pápa előtt, hogy apostoli küldetéséhez ennek felhatalmazását kinyerje. De *Viz Bertalan* laoni püspök közbenjárására ez sikerül is neki. A pápa a legkegyesebben fogadja Norbertet s áldását adja működésére. Bertalan a laoni egyházmegyében szeretné visszatartani a szent férfiút, s az ottani társas káptalan prépostjává választatja. Norbert vonakodik s csak

a pápa személyes felszólítására fogadja el az új tisztséget. De e vállalkozása sem szerencsés, apostoli buzgalma itt sem talál termékeny talajra, Norbert művének órája még nem érkezett el! Norbert a város zajából elkiváncozott, a magány után áhítozott. Bertalan püspök semmi áron sem akarta elengedni Isten választottját. Látván leküzdhetetlen vágyát, mely ellenállhatatlanul a magányba vonzotta, Norbert kérésének enged, sőt őt magát el is kíséri. Laontól mintegy négy mértföldnyire, délnyugati irányban, roppant vadon terült el. Itt vonult végig egy szűk völgy, melyen egy Szent János tiszteletére emelt kis kápolna állott. Ebbe lépett be szent Norbert, itt töltötte az egész éjszakát imádság közt. Amidőn a püspök másnap reggel újból felkeresi Norbertet, még mindig imádkozva találja őt. Arca kimondhatatlan öröm kifejezésétől sugárzott. A püspök kérdésére, hogy megtalálta-e már a helyet, amelyen letelepedni óhajt, Norbert igenlőleg válaszolt. Éjnek idején csodás látománya volt, az egész völgy fehér ruhás alakokkal telt meg, akik körmenetben járták körül az egész völgyet. Ez volt a Pratum Monstratum, Prémontré, a kijelölt hely. Innen vette elnevezését az egész kanonok-rend, innen terjedt el mindentelé szent Norbert rendje. 1121-ben veszi kezdetét a nagy mű, Norbert Laonba tér vissza prémontréi magányából s

társakat keres, kik őt szent elhatározásában, hogy egy egészen új rendet alapítson, támogassák. Eleinte hét nemes ifju vállalkozik rá, hogy őt kövessék. Mily szerény kezdet volt ez! De a választottak száma csakhamar növekedni kezd, különösen amidőn Norbert újra utnak indul, hogy lángszavával társakat keresen. Norbert első gondoljai közé tartozott, hogy követői közt a szerzetesi szabályok szerint való életet megerősítse. Csodás volt a kezdet, de csodás volt a mű fejlődése is! Bertalan püspök kezéből veszik a fehér ruhát az új szerzetesek, Lajos francia király pedig, ki 1121-ben éppen Laonban tartózkodik, okiratilag erősíti meg a prémontréi alapítást. Prémontré az elhagyott, zord és vadon hely, egészen megváltozik, megelevenedik. A rendtársak legfőbb gondolja volt, hogy Istennek méltó hajlékot emeljenek, Norbert pedig nem riad vissza a hosszú uttól, Kölnbe megy, hogy az ujonnan épült templomnak megszerezze szent Gereon ereklyéit. Egy magasztos látományban szent Ágoston kezéből fogadja annak arany rendszabályait, melyek fiatal rendjének mintegy alapköveit teszik. Prémontré híre nőttön nő, mind többen keresik fel e helyet s a rendbe való felvételüket kéri. Norbert csodás buzgalommal fejleszti rendjét, melynek hivatásul tüzi ki a káptalanok ujjászervezését s a papi hivatás összes ágazatainak felkarolását. Eber

Bék báró tegnapi kihallgatásán szóba került az újonczjavaslatok sorsának a bizonytalansága is.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 8.

Elnök: Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök: Jelenti, hogy az elnökségnek semmi előterjesztési valója nincs. Következik az újonczjavaslat részletes vitájának folytatása.

Lovassi Márton

Módszertávirányít nyújt be, melyben a kormányjavaslat címének megváltoztatását kéri; még pedig azt, hogy a közös hadsereg után illesztessék be a magyar hadsereg szó is, mint annak kiegészítő része. Amennyiben módosítványát el nem fogadják, csatlakozik Szederkényi javaslatához.

Várady Károly

A címhez szólva, szintén kifogásolja a közös hadsereg kifejezést. Reámutat arra, honnan ered ez a tévedés, melyet 1889 óta rendszeresítettek. Nagyon kell óvakodni az ilyenektől, mert az osztrák írók ma már ilyen kifejezéseket is engednek maguknak: együttes korona, központi hatalom, összbírodalom stcetera. A címe tehát teljesen téves és helytelen a törvényjavaslatnak és ezért módosító indítványt nyújt be.

Molnár Jenő

Csatlakozik Szederkényi Nándor javaslatához, mert a címet így elfogadni nem lehet. Az újonczjavaslatokkal foglalkozva tévesnek jelenti ki az előadónak erről tartott multikori filippikáját. Hiszen ha az előadó urban kis jogi érzés volna, tudhatná, hogy jogfosztó eset precedenst nem alkothat, precedenst csak jogalkotó eset csinálhat. Czáfolja meg ezt az előadó ur.

Münnich Aurél előadó: Legyen nyugodt, nem fogom.

Molnár Jenő: Mert nem tudja.

Kristoffy József: Mert nem érdemes.

Molnár Jenő: Csatlakozik Szederkényi indítványához.

Csávolszky Lajos

Az általános vitánál már részletesen kifejtette nézetét, mostani felszólalásában csak reá akar mutatni a címnek helytelenségére. Az előadó ur úgy látszik fogalomzavarban szenved, mert nem tudja a két javaslatot kellőleg distingválni. A magyar hadsereg kifejezést okvetlen bele kell illeszteni a javaslat címébe, ezért csatlakozik Szederkényi javaslatához.

Személyes kérdés.

Elnök: Óhaj-e valaki még felszólalni?

Molnár Jenő: Személyes kérdésben kérészt. Szavainak megerősítése végett a hivatalos naplóból felolvassa az előadó beszédének azt a részét, amelyre ő hivatkozik és konstataálja, hogy az olyan, amint ő feltűntette.

A honvédelmi miniszter.

Elnök: Kíván-e még valaki a javaslatához szólni.

Holló Lajos: Nem kívánunk.

Elnök: Akkor a vitát bezárom.

Nyíry Sándor honvédelmi miniszter: Reflektál az elhangzottakra. Ami Rakovszky beszédének azt a részét illeti, hogy a hadseregbe önként belépetteket nem számítják be a létszámba, az minden alapot nélkülöz, mert igenis beleszámítódik és pedig a véderőtervény 16. szakasza alapján. Itt tehát semmiféle létszámemelés nincs. A Szederkényi javaslatával szemben a címet kéri megtartani. Kaas Ivor bárónak köszöni, hogy róla oly rokonszenvesen emlékezett meg. Igenis érez magában munkaképességet, ambíciót és lehet, hogy némi részben be is válna a róla mondott jelzők egyrésze. Tehát, hogy ez megtörténhesen, adjanak teret hozzá, tegyék azt lehetővé és hagyják már abba ezt az utálatos harcot. (Élénk helyeslés jobbról. Nagy zaj balról.)

Az előadó.

Münnich Aurél: Reflektál az elhangzott kifogásokra és a benyújtott határozati javaslatokkal foglalkozva, azok elvetését, illetve azokkal szemben az eredeti szöveg elfogadását kéri.

Záróbeszéd.

Elnök: Joguk van még szólni azoknak, akik a címhez határozati javaslatot nyújtottak be.

Szederkényi Nándor: El a zárszó jogával. Ok a 67-es törvényeknek már elvből ellene vannak és hogy most harczuk mégis odairányul, hogy a 67-es törvények betartassanak,

ezt nem másért tesszük, mint rámutatni akarnak a tuloldal 35 éves mulasztáaira, tévedéseire és alkalmat akarnak nyújtani, hogy hibájukat jóvá tegyék. Ellenindítványát fenntartja.

Okolicsányi László: Az elhangzott érvek nem alkalmasak arra, hogy álláspontját megváltoztassa. Ezért indítványát, amely így szól: A törvényjavaslat címe helyett tétessék: »A magyar sorhadi csapatok, haditengerészet és honvédség számára megállapított újonczjutalék mennyiségének az 1903. év végeig való fentartásáról.« — fenntartja.

Kaas Ivor báró: Benyújtott módosító indítványa ez: »Törvényjavaslat a magyar, mint az összes hadsereg kiegészítő részének számára — az 1899. évi VI. t.-cz. 8., 14., 15., valamint az 1890. évi V. t.-cz. 3. és 4. §-ai rendelkezésének megfelelőleg — az 1903. évtől számítandó tíz esztendőre megállapítandó újonczjutalék tárgyában.« Indítványát hosszan megindokolva fenntartja.

Nagy Ferencz temetése.

— 904. január 8.

A közbecsülésből fakadó részvét Nagy Ferencz koporsójához gyűjtötte ma délután Nagyvárad egész társadalmát. A megdöbbentően váratlanul elhunyt törvényszéki elnök temetésének impozáns komor ünnepséget adott az a közvetlen őszinteséggel megnyilatkozó részvét, mely úgy kartársait, barátait, tisztelőit mint a vezetése alatt szolgálótisztviseleket koporsójához szolgáltatta.

A temetési szertartás d. u. két órakor kezdődött a Wesselényi-utcai gyászházban, hol az udvaron felállított, virágoktól borított ravatal körül gyülekeztek az igazságszolgáltatás testületei s megszámlálhatlan sokaságban az elhunyt barátai és tisztelői. A nagy tömegben a jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Radnai Farkas, Mangra Vazul, Ritóok Zsigmond, Beöthy László, Miskolcay Ferencz, Lovag Steinsberg Móricz, Gerő Armin, Rimler Károly, Dobosffy Alajos, Gerabék Károly, Czvekk Kálmán, Tóth Imre, Medvigy Mihály, Urbán Adolf, Molnár Géza, Harmathy Károly, Barry József, Milye Gyula, Jelencsik István, Bócz Géza, Plopu György, Bige Gyula, dr. Grósz Menyhért, Mihályházy Kálmán, Kepes Miklós, Perczel Adolf, Böhm Jenő, dr. Csulyok Béla, Pallay Jenő, Gram Sán-

figyelme kiterjed mindenre, hisz legfőbb vágya teljesült, rendet alapított, mely mindenben az ő igazgatása alatt állott, s amely oly szerencsésen kapcsolta össze a szemlélődő életet a tevékeny, gyakorlati papi élettel. A rend hírének terjedésével, csodás vágy szállotta meg a kedélyeket, befolyásos, dúsgazdag emberek mondtak le mindenről, ami őket a világhoz fűzte, csak azért, hogy Norbert rendjébe léphessenek. Szent Norbert pedig haladt tovább a Gondviselés által elébe szabott uton. Hogy rendjét a távoli vidékeken is megismerjék, újra megkezdte hithirdetői, apostoli működését. Antwerpenben, mint az Oltári Szentség leghőbb tisztelője, bátran szembeszáll a Tanchelin-féle eretnkséggel, s legyőzi legádázabb ellenfelét. Ezóta tiszteli e kiváló város Szent Norbertet védőszentjeként. Az 1125-ik év végével Rómában találjuk Norbertet, legkedvesebb tanítványával, Evermóddal. A pápák trónján ekkor II. Honorius ült. Norbertet az örök városban már megelőzte híre, s az új rend alapítása is köztudomású volt. Midőn Honorius elé lépett, s kérését előadta, ez kegyesen fogadja s 1126 febr. 16-án kelt bullájában elősmeri és megerősíti az új rendet minden kiváltságaival együtt. Elképzelhető-e az öröm, a megelégedés, amely Norbertet és híveit eltöltötte, midőn hosszú távollét után, élete művének fényes elismerésével tért vissza

fiai közé. De nem sokáig időzhetett itt, fontos ügyek kívánták jelenlétét Németországban 1126-ban. Prémontrét, egész nagy rendi családját, leghívebb tanítványainak egyikére, Hugóra bizza s elindul utjára, hogy soha se lássa többé kedves Prémontrétját! Csodálatosak az Ur utjain Norbert Speierbe érkezik III. Lothár királyhoz. A királyt ép akkor foglalkoztatta az elárvult magdeburgi érseki szék betöltése. Norbert e városban is szónokolt, s egyházi beszédével leirhatatlan hatást ér el. Amidőn az érseki szék betöltésére kerül a dolog, a jelöltek egyike Albero, Norbertre mutatva kijelenti: Minek keresnénk méltóbb egyént e díszes állásra, hisz közöttünk van az, akit Isten mintegy kiszemelt e méltóságra. Lelkesedéssel fogadta mindenki e szavakat, s mielőtt még a mély imába merült Norbert szólhatott volna, a pápa követe a legnagyobb készséggel hozzájárult e választáshoz, Norbertnek el kelle fogadnia az érseki állást. Magdeburg városa örvendő fogadja új urát. Norbert működése itt is páratlan a maga nemében. Apostoli hű és buzgóság jellemzi minden tettét, mint eddig. Az Egyház tekintélyének emelése, az egyházi fegyelemnek megerősítése, a szent rendjéről való gondoskodás, annak terjesztése mindenfelé, képezték Istennek tetsző életének legfőbb gondjait. Az egyházi szakadás, mely Anadet és Inceze pápának

együttes megválasztása folytán keletkezett, felette bántotta a jóérezsű, hithű embereket, kik Anadetban a bitortót látták, ellenben Inceze pápát törvényes uroknak ismerték el. Lothár király is az utóbbi pápa pártján volt s elhatározta, hogy a törvényes pápa érdekében Rómába siet. Norbertet Lothár király ismételtén meghívta, vegyen részt ez utban. Azonban a szentéletű férfi ereje, egészsége alá volt ásva. Fáradhatatlansága, pihenést nem ismerő buzgalma, a sok gond, bánat, érseki meggyének súlyos kormányzata, a rendjéről való folytonos gondoskodás, az ellene által Magdeburgban támasztott nagymérvű zavargások, melyek már-már életét is fenyegették, meggyengítették Norbert elpusztíthatatlannak látszó életerejét!

S mégis a szent férfiú végre enged az ismételt felszólításoknak, nem gondolva gyengeségére, utnak indul, hogy még egyszer ellátogasson az örök városba, hogy Egyházának és Hazájának is kiváló, megbecsülhetetlen szolgálatot tegyen! 1132-ben, áprilisban ér Lothár Norberttel Rómába. Norbert az időközben császárrá koronázott Lothár főkancellárjaként szerepel, eleinte csak Olaszországban, majd később az egész birodalomban. Lothárnak sikerült Incezet Rómában megerősítenie, noha az ellen-pápa még most sem tágitott. Lothár végre visszatér Németországba, vele

dor, Debreczeny József, Ember Géza, Nagy József, Fassie Pál, Nizsalovszky Endre, Miskolczy Barna, Mezey Mihály, Sável Kálmán, Kurovsky Ferencz, dr. Nagy Géza, Korn Lajos, Gáthy Bálint, Vámosy Mihály, Baróthy Pál, Lázár Márton, Velyáczky Gyula, Kovács Jenő, Bessenyei Elemér, Eperjessy Gyula, T. Thury Kálmán, Várady Zsigmond, Hlatky Endre, Ficsek Lajos, Pallay Lajos, dr. Radó Ignác, dr. Gyémánt Jenő, dr. Berkovits Ferencz, dr. Schweiger Ede, Várad Odön, dr. Dési Géza, Kiss Elek, dr. Márkus László, dr. Fássy Lajos, dr. Thury László, dr. Lindenfeld Zsigmond, dr. Hoványi Gyula, dr. Hoványi Géza, Hraniczky Károly, Dús László, Gerő Armin, Kőszeghy József, Darvassy Lajos, Bordé Ferencz, Novotny S. Alfonz, Pácz Sándor, Pfulh Agoston, Major Lajos, Pékánovits Imre, Stauber József, Hendel Ottó, Schöpflin Agoston, Kappel György, Petry Gyula, Papp Károly, Mayer Antal, Peszeky Ferencz, dr. Gerő Sándor, dr. Fisch Mór, Fényes Akos vezetésével a belényesi, Hubert János vezetésével b.-ujfalui, Szemayer Béla vezetésével magyar-csékői, dr. Toperczer János vezetésével a nagyszalontai, dr. Pop Aurél az élesdi járásbírók testületileg.

A temetési szertartást **Dencs János cz. kanonok** esperes plébános végezte segédlettel. Szívfacsaró jelenet volt, a mint a Circumdederant me komor dallama könyeket csalt a szemekbe s mérhetetlen fájdalomában Nagy Ferenczné urasszony göresös zokogással búcsuzott a drága halottól.

A beszéltetés szertartása után **Jelencsik István, Böhm Jenő, Csulyok Béla dr. és Milye Gyula** bírák vitték karon a gyászkozsug a virágoktól borított koporsót.

A koporsó után a gyászoló család, a fájdalomában megtört özvegy, **Zvipp Jolánka** és **Leonka** az elhunyt fogadott leányai jöttek.

A beömlözött nehéz érzékporsót, melyen a család és kartársak gyönyörű virág koszoruja pompázott az üveges gyászhintóra helyezték ezután s a koszoruk halmazával borított koszos kocsi után megindult az impozáns gyászmenet a vasuti pályaházhoz, a honnan a délutáni 4 óras alföldi vasutal Szegedre szállították Nagy Ferencz tetemeit.

A vasuti állomásnál **Dencs János** még egyszer beszéltette a koporsót s a gyászoló sokaság eloszlott.

A családon kívül a szegedi temetésre a törvényszéki bírák küldötsége is a délutáni vonattal utazott Szegedre.

A koszoruk feliratai közül a következőket írhattuk össze:

A viszontlátásra — Etelkád.
Egyetlen jó Feri apának — Jolánka és Leonka.

A nagyvárad kir. törvényszék bírái — tiszteletük jeléül.

Szeretett drága Ferinknek — Gizella és Pista.

A nagyvárad-vidéki járásbírók — tisztelet jeléül.

A Tisztviselők Otthona — szeretett elnökének.

A Nagyvárad városi kir. járásbírók — a várad kir. törvényszék Elnökének.

A törvényszék női díjnoki kara — szeretett Elnökének.

A nagyvárad kir. ügyészség — fájdalma jeléül.

A bírósági jegyzők — felejtethetlen szeretett Elnöküknek.

A nagyvárad kir. törvényszék telekkönyvvezető kara — szeretett Elnökének.

A székelyhidi kir. járásbírók — mély fájdalma jeléül.

Felejtethetlen bátyámnak — Fáni és Berta.

A belényesi kir. járásbírók bírái — utolsó üdvözlétül.

A Goicz család — feledhetetlen Ferinknek.

A nagyvárad királyi tábla bírái — szeretett volt kartársuknak.

Az élesdi kir. járásbírók — szeretett Elnökének.

Szeretett drága jó Ferinknek — Gizella és Pista.

A margitai járásbírók személyzete — szeretett Elnöküknek.

A legjobb sógornak — Veronka és Lajos.

Szeretett vejének — Ipa családjával.

Emléked közöttünk — Róza és Károly.

Az élesdi kir. járásbírók — szeretett Elnökének.

UJDONSAGOK.

Lányfejek.

A sétatér zugában ült.
Sovár lázas szemekkel
Az ut felől várt valakit
Egy sápadt, vézna ember.

Körülte fényét, illatát
Május ontotta, szórta —
Botjával míg egy lány fejet
Rajzolgatott a porba.

Es jött egy pár. Kaczagva jött.
Aranyhaju a lányka
Akár egy álom, tünemény
Csipkés, fehér ruhába.

A sápadt ember nézte csak
A pad karjára dülve — — —
S a porba rajzolt lányfejet
Csak nézte . . . s eltörülte! —

S azóta ott a tér zugán
Csüggedt, fáradt szemekkel
Ott ül sok hosszú délután
A sápadt vézna ember.

Körülte hull a falevél
Az ősz hullatja szórja
Botjával azt a lányfejet
Rajzolja ott a porba.

Dutka Akos.

Sikkasztó vasuti pénztáros.

— Szenzációs letartóztatás. —

Nagyvárad, jan. 8.

Váratlanul meg jött rovincsolás az ügyészség fogházába juttatta ma **Török János** érmihályfalvai vasuti pénztárost.

Régi, aprólékosan üzött sikkasztások titkát pattantotta ki a véletlen. Senki sem sejtett idáig **Tuczkovits Török János** bűnös üzelméről s **Ermihályfalván** nagy szenzációt keltett a vasuti pénztáros váratlan letartóztatása.

Tegnapelőtt ugyanis a debreczeni üzletvezetőség ellenőrzés váratlanul **Ermihályfalvára** érkeztek a vasuti pénztár rovincsolására. **Török János** tudatában a nagy pénztári hiánynak, eltűnt hivatalából. Első pillanatban gyanút keltett a pénztáros eltűnése s valóban a könyvek tüzetes átvizsgálása 1800 korona hiányt talált.

A hiány konstatálása után **Klimó Antal** állomás főnök értesítette az érmihályfalvai csendőrséget **Török** letartóztatását kérve.

A csendőrök még aznap letartóztatták a sikkasztó vasuti pénztárost s ma be is szállították a nagyvárad kir. ügyészséghez.

A szenzációs sikkasztási bűntényben **Nizsalovszky Endre** vizsgálóbíró megindította a vizsgálatot.

Még a délután folyamán kihallgatta **Tuczkovits Török** sikkasztó pénztárost **Nizsalovszky Endre** vizsgálóbíró.

együtt **Szent Norbert** is. Még hat hónapig maradt a császár oldalán, ki e legkedvesebb és legmegbízhatóbb emberétől sehogy sem akart megválni, de végre 1134-ben, márczius havában még is el kellett búcsúznia kedveltjétől. **Norbert** gyenge teste a római ut fádalmait már nem tudta leküzdeni, vissza vágyott tehát egyházmegyéjébe. Hívei örömmel várták a nagy férfit, de örömeik nem soká tartott. **Norbert** ereje szemlátomást fogyott, hű fiait, rendjének tagjait Evermóddal élükön mindent elkövettek, hogy a nagy rendalapítót, a pápa és a császár bizalmas emberét megmentsék. De mind hiába! **Norbert** ereje a kialvó féltben levő gyertya lángjaihoz hasonlított mely még fel-fellobban, melegít és világít, de már csak rövid időre.

Nagy lelke még összeszedte minden erejét, gondoskodott most már virágzó és mindenfelé elterjedő rendjéről, vagy egyházmegyéjéről, tanított, oktatott, jó tanácsokat osztogatott! De ime, elérkezett utolsó pillanata, 1134-ben a jun. 5-ke és 6-ka közti éjjelen hunyta be örökre szeméit, alig 54 éves korában.

Gyász és bánat töltötte el az egész keresztény világot, amidőn a nagy szent halálának híre elterjedt, de legnagyobb volt most már hatalmassá felszaporodott családjának, szent

rendje tagjainak gyászja, kik benne a szerető atyát, a rend alapítóját veszítették el!

Élete szentségével, apostoli működésével méltán kiérdemelte rendtársainak szeretetét, tiszteletét, mely idők múltával csak növekedett, amíg a legfelsőbb helyről is elvette méltó jutalmát, az Egyház feje, tekintve **Norbert** érdemeit, a szentek sorába avatja s ünnepeül jun. 6. napját tűzi ki. Rendje Európazerte mindjobban terjedt, s közkedveltségnek örvend tt, volt idő, amidőn egyszerre közel 1300 apátság és prépostsága állott fenn, közöttük sok édes Hazánk területén is. Azonkívül 16 egyházmegyében a rend tagjai töltötték be az érseki és püspöki székeket s a káptalanok tagjait, valamint az egyházmegyéik területein a lelkipásztorokat is közülük vették. Nagyhirű iskoláiban fejedelmi sarjak nyerték vallásos és hazafias kiképzetésüket. Íróik az irodalom minden ágában kimagaslottak. Műzilsük pedig a román stíl fejlesztésével egy külön építészeti iskolának adott létet. A rend tagjai közül tőben bibornoki, rangra, VIII. Gergely és IV. Adorján pedig a pápai trónra emelkedtek. Hazánkban több hiteles hely teendőinek ellátását a rendre bízta a fejedelmi kegy. Idők múltán megfoghatkozott ugyan az apátságok és prépostságok száma, az Egyház ellensége nek sikerült ideig-óráig annak virágzását meggátolni,

különösen akkor, amidőn a világi hatalom Franciaországban eltörülte a rendet s annak utolsó főapátját száműzetésbe küldötte.

De hála az Égnek, az elnyomatás napjai után újból szebb idők következtek, a rend újból virágzásnak indult, külföldön lelkipásztorokodással, az ige hirdetésével foglalkoznak a rend tagjai, még a tengeren túli vidékeken is, hazánkban pedig, ahol a múlt század elején történt visszaállítás óta, a lelkipásztorokodáson kívül az ifjuság vallásos és hazafias nevelése terén is buzgólkodik. Erős kapocs ez, mely Hazánk társadalmát rendünkkel ime egy évszázad óta újból szoroson egybefűzi, különösen e nemes város és megye lelkes közönségével. Hogy e kapocs végtelen időkig fennálljon, erre kérem és esdem le **Szent Norbertnek**, dicső rendalapítónknak gazdag és soha el nem évülő áldását!

*

Forrásaim: **Danielik**: A prémontreiek. **Godfroid**: Vie de St. Norbert. **Zak**: Der heilige Norbert Nátafalussy: A váradhegyfoki prépostság története, és mások.

dor, Debreczeny József, Ember Géza, Nagy József, Fassie Pál, Nizsalovszky Endre, Miskolczi Barna, Mezey Mihály, Sável Kálmán, Kurovsky Ferencz, dr. Nagy Géza, Korn Lajos, Gáthy Bálint, Vámosy Mihály, Baróthy Pál, Lázár Márton, Velyáczy Gyula, Kovács Jenő, Bessenyei Elemér, Eperjessy Gyula, T. Thury Kálmán, Várady Zsigmond, Hlatky Endre, Ficzek Lajos, Pallay Lajos, dr. Radó Ignác, dr. Gyémánt Jenő, dr. Berkovits Ferencz, dr. Schweiger Ede, Váradi Odön, dr. Dési Géza, Kiss Elek, dr. Márkus László, dr. Fássy Lajos, dr. Thury László, dr. Lindenfeld Zsigmond, dr. Hoványi Gyula, dr. Hoványi Géza, Hranyczy Károly, Dús László, Gerő Armin, Kőszeghy József, Darvassy Lajos, Bordé Ferencz, Novotny S. Alfonz, Pác Sándor, Pfulh Agoston, Major Lajos, Pekánovits Imre, Stauber József, Hendel Ottó, Schöpflin Agoston, Kappel György, Petry Gyula, Papp Károly, Mayer Antal, Peszeky Ferencz, dr. Gerő Sándor, dr. Fisch Mór, Fényes Akos vezetésével a belényesi, Hubert János vezetésével b.-ujfalui, Szemayer Béla vezetésével magyar-csékei, dr. Toperczer János vezetésével a nagyszalontai, dr. Pop Aurél az élesdi járásbírók testületileg.

A temetési szertartást **Dencs János** cz. kanonok esperes plébános végezte segédlettel. Szivfacsaró jelenet volt, a mint a Circumdederunt me komor dallama könyeket csalt a szemekbe s mérhetetlen fájdalomában Nagy Ferenczné urasszony göresös zokogással búcsuzott a drága halottól.

A beszentelés szertartása után Jelencsik István, Böhm Jenő, Csulyok Béla dr. és Milye Gyula bírák vitték karon a gyászkozsírig a virágoktól borított koporsót.

A koporsó után a gyászoló család, a fájdalomában megtört özvegy, **Zvipp Jolánka** és **Leonka** az elhunyt fogadott leányai jöttek.

A beölmözött nehéz érczkoporsót, melyen a család és kartársak gyönyörű virág koszorúja pompázott az üveges gyászhintóra helyezték ezután s a koszorúk halmazával borított koszos kocsit után megindult az impozáns gyászmenet a vasuti pályaházhoz, a honnan a délutáni 4 óras alföldi vasutal Szegedre szállították Nagy Ferencz tetemeit.

A vasuti állomásnál **Dencs János** még egyszer beszentelte a koporsót s a gyászoló sokaság eloszlott.

A családon kívül a szegedi temetésre a törvényszéki bírák küldöttsége is a délutáni vonattal utazott Szegedre.

A koszorúk feliratai közül a következőket írhattuk össze:

A viszontlátásra — Etelkád.
Egyetlen jó Feri apának — Jolánka és Leonka.

A nagyvárad kir. törvényszék bírái — tiszteletük jeléül.

Szeretett drága Ferinknek — Gizella és Pista.

A nagyvárad-vidéki járásbírók — tiszteletük jeléül.

A Tisztviselők Otthona — szeretett elnökének.

A Nagyvárad városi kir. járásbírók — a várad kir. törvényszék Elnökének.

A törvényszék női díjnoki kara — szeretett Elnökének.

A nagyvárad kir. ügyészség — fájdalma jeléül.

A bírósági jegyzők — felejthetetlen szeretett Elnöküknek.

A nagyvárad kir. törvényszék telekkönyvvezető kara — szeretett Elnökének.

A székelyhidi kir. járásbírók — mély fájdalma jeléül.

Felejthetetlen bátyámnak — Fáni és Berta.

A belényesi kir. járásbírók bírái — utolsó üdvözlétül.

A Goicz család — feledhetetlen Ferinknek.

A nagyvárad királyi tábla bírái — szeretett volt kartársuknak.

Az élesdi kir. járásbírók — szeretett Elnökének.

Szeretett drága jó Ferinknek — Gizella és Pista.

A margitai járásbírók személyzete — szeretett Elnöküknek.

A legjobb sógornak — Veronka és Lajos.

Szeretett vejének — Ipa családjával.

Emléked közöttünk — Róza és Károly.

Az élesdi kir. járásbírók — szeretett Elnökének.

UJDONSAGOK.

Lányfejek.

A sétatér zugában ült.
Sovár lázas szemekkel
Az ut felől várt valakit
Egy sápadt, vézna ember.

Körülte fényét, illatát
Május ontotta, szórta —
Botjával míg egy lány fejét
Rajzolgatott a porba.

Es jött egy pár. Kaczagva jött.
Aranyhaju a lányka
Akár egy álom, tünemény
Csipkés, fehér ruhába.

A sápadt ember nézte csak
A pad karjára dülve — — —
S a porba rajzolt lányfejet
Csak nézte . . . s eltörülte! —

S azóta ott a tér zugán
Csüggedt, fáradt szemekkel
Ott ül sok hosszú délután
A sápadt vézna ember.

Körülte hull a falevél
Az ősz hullatja szórja
Botjával azt a lányfejet
Rajzolja ott a porba.

Dutka Akos.

Sikkasztó vasuti pénztáros.

— Szenzációs letartóztatás. —

Nagyvárad, jan. 8.

Váratlanul meg jött rovincsolás az ügyészség fogházába juttatta ma **Török János** érmi-hályfalvai vasuti pénztárost.

Régi, aprólékosan üztött sikkasztások titkát pattantotta ki a véletlen. Senki sem sejtett idáig **Tuczakovits Török János** bűnös üzelméről s Ermihályfalván nagy szenzációt keltett a vasuti pénztáros váratlan letartóztatása.

Tegnapelőtt ugyanis a debreczeni üzletvezetőség ellenőrzés váratlanul Ermihályfalvára érkeztek a vasuti pénztár rovincsolására. **Török János** tudatában a nagy pénztári hiánynak, elűnt hivatalából. Első pillanatban gyanút keltett a pénztáros eltűnése s valóban a könyvek tüzetes átvizsgálása 1800 korona hiányt talált.

A hiány konstatálása után **Klimó Antal** állomás főnök értesítette az ermihályfalvai csendőrséget **Török** letartóztatását kérve.

A csendőrök még aznap letartóztatták a sikkasztó vasuti pénztárost s ma be is szállították a nagyvárad ügyészséghez.

A szenzációs sikkasztási bűnygyben **Nizsalovszky Endre** vizsgálóbíró megindította a vizsgálatot.

Még a délután folyamán kihallgatta **Tuczakovits Török** sikkasztó pénztárost **Nizsalovszky Endre** vizsgálóbíró.

együtt Szent Norbert is. Még hat hónapig maradt a császár oldalán, ki e legkedvesebb és legmegbízhatóbb emberétől sehogy sem akart megválni, de végre 1134-ben, márczius havában még is el kellett búcsuznia kedveltjétől. Norbert gyenge teste a római ut fádalmait már nem tudta leküzdeni, vissza vágyott tehát egyházmegyéjébe. Hívei örömmel várták a nagy férfit, de örömk nem soká tartott. Norbert ereje szemlátomást fogyott, hű fia, rendjének tagjai Evermóddal élükön mindent elkövettek, hogy a nagy rendalapítót, a pápa és a császár bizalmas emberét megmentsék. De mind hiába! Norbert ereje a kialvó féltben levő gyertya lángjaihoz hasonlított mely még fel-fellobban, melegít és világít, de már csak rövid időre.

Nagy lelke még összeszedte minden erejét, gondoskodott most már virágzó és mindenfelé elterjedő rendjéről, vagy egyházmegyéjéről, tanított, oktatott, jó tanácsokat osztogatott! De ime, elérkezet utolsó pillanata, 1134-ben a jun. 5-ke és 6-ka közti éjjelen hunyta be örökre szeméit, alig 54 éves korában.

Gyász és bánat töltötte el az egész keresztény világot, amidőn a nagy szent halálának híre elterjedt, de legnagyobb volt most már hatalmassá felszaporodott családjának, szent

rendje tagjainak gyásza, kik benne a szerető atyát, a rend alapítóját veszítették el!

Élete szentségével, apostoli működésével méltán kiérdemelte rendtársainak szeretetét, tiszteletét, mely idők multával csak növekedett, amíg a legfelsőbb helyről is elvette méltó jutalmát, az Egyház feje, tekintve Norbert érezeit, érdemeit, a szentek sorába avatja s ünnepeül jun. 6. napját tűzi ki. Rendje Európá szerte mindjobban terjedt, s közkedveltségnek örvend tt, volt idő, amidőn egyszerre közel 1300 apátsága és prépostsága állott fenn, közöttük sok édes Hazánk területén is. Azonkívül 16 egyházmegyében a rend t-gjai töltötték be az érseki és püspöki székeket s a káptalanok tagjait, valamint az egyházmegyék területein a lelkipásztorokat is közülük vették. Nagyhirű iskoláiban fejedelmi sarjak nyerték vallásos és hazafias kiképezettségüket. Iróik az irodalom minden ágában kimagaslottak. Műzlésük pedig a román stíl fejlesztésével egy külön építészeti iskolának adott létet. A rend tagjai közül többben bibornoki, rangra, VIII. Gergely és IV. Adorján pedig a pápai trónra emelkedtek. Hazánkban több hiteles hely teendőinek ellátását a rendre bizta a fejedelmi kegy. Idők multán megfogyatkozott ugyan az apátságok és prépostságok száma, az Egyház ellensége nek sikerült ideig-óráig annak virágzását meggátolni,

különösen akkor, amidőn a világi hatalom Franciaországban eltörülte a rendet s annak utolsó főapátját száműzetésbe küldötte.

De hála az Égnek, az elnyomatás napjai után újból szebb idők következtek, a rend újból virágzásnak indult, külföldön lelkipásztorokodással, az ige hirdetésével foglalkoznak a rend tagjai, még a tengeren túli vidékeken is, hazánkban pedig, ahol a mult század elején történt visszaállítása óta, a lelkipásztorokodáson kívül az ifjuság vallásos és hazafias nevelése terén is buzgólkodik. Erős kapocs ez, mely Hazánk társadalmát rendünkkel ime egy évszázad óta újból szorosan egybefűzi, különösen e nemes város és megye lelkes közönségével. Hogy e kapocs végtelen időkig fennálljon, erre kérem és esdem le Szent Norbertnek, dicső rendalapítónknak gazdag és soha el nem évülő áldását!

*

Forrásaim: Danielik: A prémontreiek. Godfroid: Vie de St. Norbert. Zak: Der heilige Norbert Nátafalussy: A váradhegyfoki prépostság története, és mások.

A cinikus 25 éves ember könnyösen beszélte el, hogy költségei adósságokba sodorták s közel jövőben házasodni készült, hogy zilált anyagi helyzetét rendezhesse, de közben annyira zaklatták, hogy hivatalos pénzhez nyult oly szándékkal, hogy rendezni adósságait abban a reményben, hogy felesége hozományából helyre teheti az elsikkasztott összeget.

Megbízható értesülések szerint az összes hiány 3558 korona, mely összeget 8 korona híján nála meg is találtak. Az állomásfőnök jelentésére *Sándor Pál* csendőrőrmester tartóztatta le s hallgatta ki először. Nagyváradra az 5 óra 20 perczkor érkező vonaton szállította be.

TAJÉKOZTATO.

Jan. 10. Az új városház megnyitó ünnepe.
Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárőnnepélye (estély: Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével.)

* **A város ünnepe.** Holnap, vasárnap nevezetes ünnepet ül Nagyvárad városa. Két hatalmas alkotást ad át a közhasználatnak, nevezetesen a Szent László-teri modern, tornyos városházát, s a városi villamos művet. Mind a kettő oly annyira emelte a város külső képét, hogy lehetetlen napot, melyen a két alkotás átadatik a közhasználatnak, meg nem ünnepelni. Az ünnep a városház megnyitásával kezdődik, mely délelőtt 11 órakor diszközgyűlés keretében megy végbe. Délben a törvényhatósági bizottság tagjait. Nagyvárad illustris püspöke dr. *Szmrecsányi Pál*, ki éber figyelemmel kíséri a város életét, — látja vendégeül asztalánál. A villamos mű ünnepélyes átvétele délután 4 órakor történik a telepen.

* **Az új magyar báró érdemei.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy ő felsége csetei *Herzog Péter* nagyiparos és nagykereskedőnek, valamint törvényes utódainak, a hazai ipar és kereskedelem emelése körül szerzett érdemei elismerésül a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozta. Egyik budapesti újság *Herzog Péter* bárói rangra emelése alkalmából ékes fantáziával írott cikkében méltatja az új báró érdemeit. Sok apróság között felemlíti a cikk írója, hogy *Nagyváradon* az ő áldása működése folytán vált üzemképessé ismét a László és Hunyadi-malom s közzgazdasági működésével sok száz munkás kezét foglalkoztat. Ez oly nemes és valóban fölemlítésre méltó, csak az sajnálatos, hogy Nagyváradon aligha tud valaki róla.

* **Kanonoki installáció.** A várad káptalanban a fokozatos előléptetés és az új kanonokok beigtatása ma délelőtt fél 10 kor fog végbemenni a székesegyházban. Dr. *Karsch Lollion*, mint említették, betegsége miatt nem jöhetett be az installációra; *Bundala Mihály*, a másik új kanonok tegnap megérkezett s *Vinkler* püspöknek a vendége. Az installációra dr. *Steinberger* Ferencz, a budapesti központi papnövelde kormányzója Nagyváradra érkezett. Délben *Szmrecsányi* püspök ebédet ad, melyre a káptalan tagjai hivatalosak.

* **Sötétség villamos fény mellett.** Ahoz a sok panaszhoz és kifogáshoz, mely a villamos világiás megnyitakor a közönség köréből felmerült, most egész joggal veszik ki a maguk részét a Kórház utcai lakosok. Daczára annak, hogy az utca eddig is nagy forgalmu volt, mely az új elmekórház megnyitásával csak nagyobbodott, az utca fő részét, mondhatni közepét

teljes sötétség borítja, a mint az ezt beköszönt. Mert a hiddől le és fel mintegy 200 lépésnyire nincs sehol lámpa és tekintve hogy az utca görbesége és a közbeeső hid folytán egyik lámpától a másikig nem lehet ellátni, ott a legnagyobb sötétség uralkodik. Az utca közbiztonság tekintetében nagyon is kifogásolható. A mit a hid bemélyedései és az est homálya csak fokozhat, de kifogás alá esik ezen a ponton az utca rendezése is, mely éppen a hid miatt nem volt keresztül vihető; ugyannyira, hogy a Kórház-utcán lókók most élet és vagyonbiztonságuk veszélyeztetésével mernek csak a kritikus téren át közlekedni. Kívánatos volna, ha a villamos műigazgatósága, még mielőtt az egész mű végleg átvéve nincs, szemlélt tartana és egy lámpa felállításával ezen jogos panaszt orvosolná.

* **Barabás Nagyváradon.** A holnap i ünnepre Nagyváradra érkezik *Barabás Béla*, a város képviselője is. Barabás ma este 1/7-kor érkezik Nagyváradra. A vasutnál *Szokoly Tamás*, a függetlenségi párt elnöke fogadja. Az estét hívei, barátai társaságában *Kováts* kertutczai vendéglőjében fogja elkölteni a képviselő.

* **Az állami gyermekmenhely villamvilágítása.** A villamvilágítást tudvalevőleg a nagyvárad állami gyermekmenhely helyiségeibe is bevezetik. A bevezetési munkálatokat a Ganz és tsa. czég végzi. A tanács felhívta *Köszeghy* József főmérnököt, hogy munkálatokról tegyen jelentést. *Köszeghy* viszont a kir. államépítészeti hivatalhoz fordult felvilágosításért. A nyert felvilágosítás után tegnap jelentette a főmérnök a tanácsnak, hogy a bevezetés megkezdődött, a tervek készen is vannak, azonban az elektromos mű igazgatóságához még ez ideig nem lettek azok beterjesztve.

* **A vízvezetéki vizünk kifogástalan.** Nagyvárad város nagy áldozatok árán létesített vízvezetékéről ismételtén kitűnő bizonyítványt állított ki a m. kir. állami bakteriológiai intézet igazgatója. A vízvezetéki vizből tudvalevőleg minden félév végén fel kell küldeni vizsgálat végett egy bizonyos mennyiséget a bakteriológiai intézethez. *Köszeghy* József főmérnök tegnap jelentést tett a tanácsnak, hogy mult évi december hó végén a szokásos félévi vizsgálat megejtésé végett küldött fel a vízvezetéki vizből a m. kir. állami bakteriológiai intézethez s annak igazgatójától dr. *Preis* Hugótól azt a választ nyerte, hogy a víz egészségügyi szempontból teljesen kifogástalannak minősített. — Igaz, hogy drága, de legalább jó!

* **Eltűnt asszony.** *Bella* Imréné született *Szajgyártó* Juli ezelőtt mintegy három héttel Nagyváradra jött Bákésmegye Gádoros nevű özségéből, hogy a nagyvárad bábaképző intézetben szülésznői oklevelet szerezzen magának. Bellané több mint két hétig szorgalmasan hallgatta az előadásokat s igen hasznavehetőnek, ügyesnek bizonyult. Most pár nappal ezelőtt azonban, nem tudni mi okból, az asszony elmaradt az órákról s mint csakhamar kitűnt, végkép búcsút mondott Nagyváradnak. Hogy hova mehetett, hozzátartozói sem sejtik. Az eltűnt asszonyak ismertető jelei: haja keszkenyeszínű, termete magas. Bellané csak 27 éves s apró gyermekket hagyott anya nélkül. Ferj s hozzátartozói ez utca is kéri a közönséget, hogy ha valaki valamit tud az eltűnt asszonyról, adjanak hírt róla.

* **Kémény űz a színházban.** A N—d tegnapi számában e czim alatt kis hírcikk jelent meg, amelyben az foglaltatik, hogy tegnapelőtt este a Tavaszi előadása alatt kéménytűz volt a színházban, melynek nagy vetettek véet, hogy *Becsei* őrmester az egyik színházi tűzoltóval s *Szarvasi* Somával a színház-színház tagjával a tetőzetre mászott, hol vízes ponyvát terítettek a tetőzetre, ahova ugya csak hullott a szikraeső,

miközben a kéményből hatalmas lángnyelvek törtek elő. A cikkkecske végén megjegyzi, hogy hir szerint a kéményt nem tisztogatták a rendezés idejében. Erre vonatkozólag *Morvay* Villibáld kéményseprő mester, kinek kötelessége a színház kályháinak és füstvezető csöveinek tisztítása, annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy ő igenis pontosan tett eleget mindenkor kötelezettségének, mit a színházi felügyelő által kiállított bizonyítvány is igazol. Sőt éppen aznap reggel végezték el a tisztogatási munkálatokat. Különben a hiba onnan eredt, hogy az igazgatóság túlfűtet. De állítólag tűzről szó sem volt. Igaz, hogy a chikagói rémes eset óta jó éber figyelemmel lenni az ily dolgok iránt, de kár egy mesterembert, ki családos, haladásában gátolni, holott tudvalevő, hogy másutt van a hiba. Ugyanis két nappal ezelőtt használt diszleteket is tartanak a színházban s a vészkijáratokra stb. sem vetnek eléggő gondot. Így aztán onnan esetleg bizony könnyen támadhat baj.

* **Az Erzsébet árvaház karácsonyfájára és a létesítendő menházra voltak szivesek adakozni:** Grócz Béla kanonok 20 kor., Andrányi K. 5 kor., Széles Lajos 2 kor., Mertz János 3 kor., dr. Vueskics Gyula 2 kor., id. Moskovits Mórné 30 kor., Schöpflin Agost 2 kor., Sal Ferenczné 4 kor., Király Györgyné 10 kor., Szabó László 1 kor., dr. Kornstein Lajosné 10 kor., ifj. Rimanóczy Kálmán 100 kor., Radnai Farkas püspök 30 kor., Mayor Miklós alezredes 60 kor., ifj. Kohn Sámuel 15 korona Kiss Károly cukorkák és déli gyümölcs, Fröhlich Józsefné mézeskalács és cukorkák Huzella Gyula játékok. Erődi Hermann habcukorkák. Kádár János 15 klg. alma, 50 drb. narancs. 1 klg. vegyes karácsonyi cukorkák. Mertz Nándor 1 kilo selyem cukor. Voszka Ferenczné 1 putton paradicsom, 1 kosár szőlő. Schadeberg Béla 2 putton paradicsom. Letső Mária 1 zsák bur onya, 1 kosár szőlő. Reisman Mórné 1 zsák burgonya. Plander Sámuel 6 liter tej. mézes kalács, 7 koszu füge és 32 drb. narancs. Pékánovits Imréné 1 kosár káposzta. Özv. Balázsházi B r talanné 2 zsák zöldség. Bleyer Lajos 3 zsák burgonya. Özv. báró Gerliczy Félixné 4 zsák burgonya 35 drb. kalács, 50 drb. alma, 12 drb. könyv. Bujanovits Etelka 15 doboz bádóg edény, karácsonyfadísz és egy angyal. Herschmann Fülöpné 1 és fél kilo szalon cukor. Láng József írószerek. László és Hunyady egyesült Nagyvárad Részvénytársaság 2 zsák liszt, 1 és fél zsák dara, 2 zsák árpagyöngy. Moskovits Adolf 1 zsák liszt, 1 zsák árpagyöngy. Emilia gőzhenger malom 1 zsák liszt. Winkler J zefin 1 zsák burgonya, 12 liter bab 6 drb. szappan. 6 liter kása, 6 liter aszalt gyümölcs. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné 2 esomag alma, 60 drb. narancs. Mezey Vima 40 drb. narancs, Stark Róza 50 drb. narancs. Strohmayer Pál 2 drb. szövet Gyémánt Mihály 2 zsák burgonya. Özv. Grunwald Henrikné 2 kilo czukedi és 40 drb. narancs.

Mely jótékony adományokért a biharm. és nagyváradai nőgyűlés s az árvák nevében köszönetet mond Nagyvárad, 1904. évi január hó 4. az *Elnökség*.

* **A jótékonyági bizottság ülése.** A *Gerő* Armin rendőrkapitány elnöklete alatt működő jótékonyági bizottság a multkorában tartott első ülésén egyik tag indítványára elhatározta, hogy egyelőre a várakozás álláspontjára helyezkedik, s csak ha az időjárás mutatni fogja, hogy a tavaly télen oly nagy mérvű s gélvezési akciózt életbe léptetni szükséges, akkor lépnek ismét a működés terére, nehogy előálljon az az eset, hogy a rendelkezésre álló összeg s az újabb gyűjtés eredménye ne legyen elégszű, ha hosszú ideig fog a kemény tél tartani. Az időjárás, azonban bizony azt mutatja, hogy a segélyezés megkezdésével nem lehet késlekedni. Ezért *Gerő* Armin rendőrkapitány ma szombaton délután öt órára ismét összehívta saját

hivatali helyiségébe a jótékonyági bizottság tagjait gyűlésre, melyen a segélyezés módjait illetőleg fognak határozni.

* Adomány a szűkölködők részére. *Levitter* Miksa, az egyesült László- és Hunyady-gőzmelom részvénytársaság igazgatója a tegnapi nap folyamán százharmincz koronát juttatott *Gerő* Armin rendőrkapitány, mint a jótékonyági bizottság elnökének kezeihez abból a célból, hogy az összeg a szűkölködők pénzbeli segélyezésére fordíttassék. Az adományért ez uton is köszönetét fejezi ki a jótékonyági bizottság nevében *Gerő* Armin rendőrkapitány elnök.

* Apró hírek. *Lopás a tejes kocsirol.* *Pintyák* György kisjendi tanyabeli tejes kocsis kocsijáról tegnap hajnalban, míg ő maga *Veinberger* tejkereskedőnél járt, két drb. piros színű lólopókrócsot és egy kosárban husz füzér halat valaki lelopott. Nyomozás folyamatban. — *Találtak* egy kulstartón 5 drb. kulcsot, egy karikán 5 drb. kulcsot, azonkívül egy cipőt, egy üres pénzes erszényt és egy lábszákot. Igazolt tulajdonosaik átvehetik *Mendelényi* Béla rendőrségi fogalmazónál.

EGYESÜLETEK.

Választmányi ülés a régészeti és történelmi egyesületben.

A régészeti és történelmi egyesület választmányi gyűlése folyó január hó 11-én délután öt órákor lesz megtartva, melyre az elnökség ez uton is tisztelettel meghívja a választmányi tag urakat azon kérelemmel, hogy igen fontos ügyek kerülvén ezúttal szőnyegre, lehetőleg teljes számmal szíveskedjenek megjelenni.

IRODALOM.

A három kassai vértanu.

A kassai vértanuk *Körössy*, *Pongrácz* és *Grodeczky* boldoggá avatása alkalmából aktuálisvá válik az az érdekes történelmi munka, amely néhány éve jelent meg *Hennig* Alajos S. I. tollából Kalocsán. Avatott kézzel ismereteti szerző a három vértanu életét, vértanúságát, a közbenjárásukra történt csodákat s boldoggá avatásuknak canonicus processuát, melyet a nagy kardinális Pázmány Péter indított meg. A munka hátterét a XVI. századbeli vallási villongások rajza képezi. A könyvet számos sikerült illusztráció díszíti, a vértanuk arcképei, továbbá Kassa és Nagy-Szombat múltjából és jelenéből. Ara 1 korona, megrendelhető szerzőnél *Kalocsán*.

SZÍNHÁZ.

A mai előadás. Tavasz operettének előadása kivételosen 7 órákor kezdődik.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a Szigligeti-színházban. D. u. 3 órákor színpadra kerül a *Bob herczeg* kedvelt operett.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órákor rendes helyárak mellett diszelőadás lesz Nagyvárad törvényhatósági város székházának felavatása alkalmából. Ez alkalmából az igazgató előadhatja *Szigligeti* Edének, Nagyvárad város szülöttjének egyik legjobb drááját, a *Csikóst*.

A bérletek II-ik részének befizetése. Az igazgatóság tisztelettel felkéri a T. bérletet, miszerint az esedékesség vált bérleti összegek II-ik részét a színház titkári irodájában befizetni kegyeskedjenek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 99.

Bérletszám 96. (páros.)

Ma, szombaton 1904. január 9-én:

TAVASZ.

Operette.

HELYÁRAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színpad 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órákor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, vasárnap, január 10-én

Délután 3 órákor fél helyárakkal:

Bob herczeg.

Operette.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órákor rendes helyárakkal:

Csikós.

Színmű.

Igazságszolgáltatás.

Az 1904. évi esküdtek névsora.

A nagyvárad kir. törvényszéknél szervezett esküdttörvényszék rendes esküdteinek évi lajstroma az 1904-ik évre a következő:

Lakatos Ede Tulka, Leszky Armin, Lazarovics Gábor Nagyszalonta, Láng József, László József, dr. Lázár Aurél, Ländler Ferencz, Leszkay Ferencz B.-Szt.-Márton, dr. Leuchtmann Lipót Margita, Levitter Miksa, Lévyay Vincez Erőmhályfalva, Lévyay Zsigmond, Lichtmann Menyhért Monospetri, dr. Lindenfeld Zsigmond, Lipcsey Ignác B.-Diószeg, Lovas Dániel, Lovass Endre Erőmhályfalva, Lovass Károly Erőmhályfalva, Lovass Sándor Erőmhályfalva, Lovassy Ferencz Nagyszalonta, Lőb Antal Nagyszalonta, Lukács Ferencz Mezőtelki, Lukács Odön, Macskási Alajos, Madaras Elek, Magyar János, Magyar Jenő, Magyar Miklós Székelyhid, Mair Sándor, Markovits Samu, Markovits Sándor, Marton Manó, Markó Benjámín, May Sándor, Markély János, Márkus István, Márkus János, dr. Márkus László, Márky Imre Sarkad, Márton István Nagyszalonta, Máthé Lajos, Meister Salamon M.-zökeresztes, Meskó Boldizsár, Meskó Simon, Mezey Mihály, Mészáros Lajos Sáp, Mihely Adolf, dr. Mihely Lajos, Mihely Pál, Mikler Sándor, Mikó Márton Sarkad, Mikussay József, Miskolcgy Barabás, Miskolcgy József Sarkad, dr. Moczár József Nagyszalonta, Moess Károly, Molnár János, Molnár Lajos, Molnár Lajos, Ifj. Móricz Pál B.-Ujfalu, dr. Moskovits József, Moskovics Miksa, Moskovics Mór, Mózes Imre, Munk Gábor, Müller György Nagyszalonta. (Folytatjuk.)

Soós bíró ügye. Ismeretes, hogy a pestvidéki törvényszék, mint delegált bíróság, dr. Soós Kálmán büntetőtörvényszéki bírót, volt tanácselnököt, öt megvesztegetési eset miatt vád alá helyezte, ugyanakkor azonban elrendelte, hogy a hónapok óta vizsálati fogásban tartott bírót bocsássák nyomban szabadon. Dr. Magyar István királyi ügyész felfolyamodást jelentett be úgy a szabadlábra helyezés miatt, valamint azért, mert a törvényszék dr. Sóst nem tizenhárom, hanem csak öt megvesztegetési eset miatt helyezte vád

alá. A budapesti királyi ítélőbíráló most foglalkozott az ügyész felfolyamodásával s annak részben helyt is adott, amennyiben a vádlott bírót nem öt, hanem kilencz megvesztegetési eset miatt helyezte vád alá.

TAVIRATOK.

Az ülés vége.

— A képviselőházból. —

Budapest, jan. 8. (Saj. tud. táv.) A záróbeszéd után a czimet szótöbbséggel elfogadták.

Az első szakasz értelmezése körül heves vita fejlődött *Polonyi* és *Tisza* István között. *Polonyi* elvi másításokat lát a szövegben s nem látja kidomborítva, hogy a vezényleti jog a nemzettől ruházta a királyra s a törvényhozás közös akaratával megváltoztatható. *Tisza* válaszában *Polonyi* nem veszi tudomásul s a heves vitát holnapra halasztották.

Kohl Medárd püspök a pápánál.

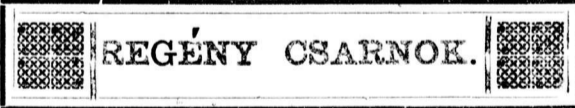
Róma, jan. 8. (Saj. tud. táv.) X. *Pius* pápa tegnap fogadta kihallgatáson *Kohl* Medárd püspököt.

Orosz-japán háboru.

Budapest, jan. 8. (Saj. tud. táv.) A legújabb táviratok elkerülhetlen háborúról hoznak hírt. A lázas készülődésnek legnagyobb szenzációja, hogy Anglia is ténylegesen beavatkozott a bonyodalomba. Ugyanis Genuából táviratozzák, hogy a felszerelt két japáni czirkáló hajó elindult s két angol hajó nyomon követi s így a kiküldött orosz hadihajók nem féreközhetnek a japán hajók közelébe.

Fiume, január 8. (Saj. tud. táv.) A manduriai magyar követek házait nemzetközi matrózcsapatok őrzik. A koreai császár a háboru kilörése esetén a nagykövetségekre menekül.

Honghon, január 8. (Saj. tud. táv.) A háboru elkerülhetlen. Japán 30,000 főből álló csapatot Kóreába utnak indított.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

36

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pémberton.

— Micsoda gyönyörű nevek! — lelkesedett Bligh Péter, aki fölötté nagy tisztelője volt a fehér népnek, mint minden ír hajós. — A szegény ember csak ritkán hall ilyen szép neveket. Arra mifelénk csupa Póli van s az embernek már szinte rájár a szája a Póli névre, bár az önké sokkalta szebb és jobban is hangzik. De honnan vették ezt a nevet? Bizonyosan a tündérektől kölcsönözték, valami képeskönyvből? Ezen mind a hárman nevettek, de az öreg Clair-de-Lune, aki komolyan vette a kérdést és büszke volt a három lányra, miadjárt, meg is felelt Bligh Péternek:

— Úram, én művész voltam a hazámban-játszottam a drámát, vigjátékokat és tragédiát, Clair-de-Lune volt a nevem a színházban. Mi-

vel művész vagyok, művész-neveket adtam a gazdám leányainak is. Többet ér a szép név, mint a csúnya. Hej, régen volt az már kapitány: a Belle Ile hajótörést szenvedett itt a szigeten; a gazdám vzbefult, a többiek . . . nos, a többiek elpusztultak, csak én meg a gazdám három lánya szabadultunk meg. Azóta itt vagyunk, járunk-kelünk a szigeten és senki sem törődik velünk. Ha a kormányzó haragos, elrejtőzünk a hegyekben; ha jókedvű, megint lemegyünk a völgybe. Ha eljön az alvás ideje, lemegyünk a tenger alatti házba . . . Isten óvja öndöket, hogy itt ériék azt a szörnyű időt, . . . Egy sóval: Claire-de-Lune nem fél senkitől ő (őle pedig mindenki fél, mert azt hiszik, hogy boszorkány-mester. Így lettem apja a gazdám leányainak: s a hogy tőlem telik, gondjukat is viselem szegényeknek.

Az egyszerű történet mindnyájunkat meghatott; ez a derék öreg megmentette a gazdaja leányait a hajótörésből s aztán fölnevelte őket. Talán Ceray megszánta a nyomorultakat és nem engedte bántani őket; annyi bizonyos; hogy az öreg-l aki a szikla közt töltött tanyát, nem igen könnyen bántottak volna el, ha a bérczek és szakadékok közé menekül.

A mily egyszerű volt az öreg Clair-de-Lune története, ép oly homályos és érthetetlen volt benne két dolog; az egyik az »alvás ideje,« a másik a »tenger alatti ház« . . . Mi volt ez? S-hogysé birtam megérteni, s mivel a szorongó kíváncsiság egyre bántott, evés közben oda telepedtem Rosamunda mellé és elhatároztam, hogy bármilyen módon, de nyomára jutok e két rejtélyes dolognak. De szerencsétlenségre, bár nagy kedve lett volna csevegni, a kis Rosamunda nem tudott jól angolul s a beszélgetésünk minduntalan megakadt. Azon kezdtem, hogy:

— Szereti ezt a szigetet? . . . Szeret itt lakni?

Kétkedve rázta csinos kis fejcskőjét és így felelt:

— A napos hónapokban még megjárja, de az alvó évszakban nem jó itt lenni. Önök bizonyára előbb elmennek, ugy-e, mint az alvó évszak beköszönne?

— Valóban, kisasszony, nem tudom, — feleltem habozva. — Ez most már mister Jacobtól és a hajótól függ. De föltéve, hogy nem mehetnénk el, mi történne akkor? . . . Nem maradhatnánk itt az alvó évszakban is?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Tenyészállatok számának növesztése. A földművelésügyi miniszter még a múlt év április havában leiratot intézett a megyei és városi törvényhatóságokhoz, melyben felhívja a törvényhatóságok figyelmét arra, hogy amennyiben szükségesnek mutatkoznék az adott viszonyok közt, az ebadó alapnak a földművelésügyi minisztérium felügyelete alatt álló s állattenyésztési célokra is felhasználható tőke és évi jövedelem hányadából a községeknek, sőt kisgazdáknak is az illetékes m. kir. állattenyésztési felügyelő közbejöttével beszerzendő tenyész-tehén vétel céljaira esetleg mérsékelt kamatozású és rövidtartamu törlesztéses kölcsönöket engedélyezzen.

Azonkívül arra is felhívta a törvényhatóságok figyelmét, hogy husvágási szabályrendeletének a szopós borjuk levágását korlátozó intézkedéseit a legszigorúbban ellenőriztesse. Nagyváradi város tanácsa a leiratot kiadta véleményezés végett Komlóssy gazd. tanácsosnak, ki válaszában kijelentette, hogy a helyi viszonyok egyáltalán nem szükséglik azt, hogy az ebadó alap tenyésztehen vétel céljaira fordíttassék, mivel a lakosság tenyészállatokat nem nevel az erre szükséges előfeltételek hiánya miatt.

A másik pontra nézve pedig kijelentette, hogy a husvágási szabályrendelet tartalmaz korlátozást a szopós borjuk levágására tekintetben, s mivel esetleg az állattenyésztés érdeke még nagyobb megszorítást kíván e tekintetben,

az állattenyésztési felügyelő véleményének meghallgatását ajánlotta. Az állattenyésztési felügyelő válasza erre vonatkozólag tegnap érkezett meg a tanácsnak, s nem látja szükségét erre vonatkozólag újabb intézkedés tételének.

Határidők.

	Budapest, jan. 8.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab apr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

	Budapest, jan. 8.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.—
Magyar koronajárdék	98.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	91.25
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	98.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	208.
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	163.50
Osztrák járdék papirban	100.40
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák járdék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	156.50
Osztrák magyar bank részvény	758.50
Magyar hitelbankrészvény	672.—
Osztrák hitelintézet részvény	674.
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	119.12
Németbirodalmi márka	239.42
Londoni vista	95.20
20 márkás arany	23.43

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. decz. hó 4-5-ik napján tartott vásárban eladott természetnyelvények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.80—14.20. Kétszeres buza 12.20—11.60. Rozs 11.60—11.20. Arpa 10.80—10.40.— Zab 10.60—10.— Tengeri 10.40—9.60. Boró 32.—. Lencse 36.—. Bab 17.—. Köleskása 24.—. Burgonya 4.40 100 kiló lángliszt 26.—. Zsemlyeliszt 25.60. Fehér kenyér liszt 24.80. Barna kenyér liszt 22.—. Széna fuvarral 4.80. Szórt szalonna 152.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.60. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.80. 1 kiló marhahus I. oszt. 1.04. Marhahus II. o. —.96. Marhahus III. o. —.88. 1 liter

ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —68. Pálinka —72. Szilvapálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 htr ó-bor 60.—. 1 htr új-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 20.—. 1 mm. köles —. 1 mm. repce —. 1 mm. dió 40.—. 1 mm. moogyoró —. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.76. 1 kgr. vereshagyma —.12. 1 kgr. foghagyma —.34. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kólaj —44.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 340 drb. Félhizott 420 drb. 2 évestől f-ljebb 70 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 160 drb. Süldő 180 drb. Malacz 170 drb. Hizott marha 160 drb. Jármos ökör 400 drb. Fejős tehén 280 drb. Borju 299 drb. Bivaly — drb. Juh és kecske 35 drb. Ló 333 drb.

A szerkesztőség által

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás!

A »Nagyváradai Hitelbank takaré- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat 1904. évi január hó 1-ig a »Nagyváradai Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamat mellett — jótálló nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyváradai Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyvárad Hitelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.

502

A mennyiben raktáramat legújabb

párisi divat szerint alakítottam át,

mostani raktáramat

mélyen leszállított árban

árusítom el.

548

Rosenzweig Róza

párisi mellfűző műterme

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca. Weiszlovits-ház.

Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Új francia modell megérkeztek.

Hirdetmény. A „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

225

Butor eladás.

Nagy mennyiségű szoba-butorok a **Félix fürdőben** kéz alatt, alku szerint eladók.

Ertekezhetni

Kernáts Jánosnál

Félix-fürdő.

537

Névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készíttetnek

a **Szent László nyomdában,**

Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Finom, szolid és izléses áruk
rendkívül mérsékelt árban
szerezhetők be

Mezey Sándor, uri-, női-dívat, fehérnemű- és finom gyermek-ruha üzletében.
Nagyvárad, Szent László-tér, a „Sas”-szálloda épület.

Uraknak:

nyakkendő ujdonságok, fehérneműek, angol kalapok, harisnyák, keztyűk stb.

Videki rendelések pontos eszközlése.

Hölgyek részére:

bluz, jupon, pongyolák, piperecikkek.

Ugyszintén gyermekruházati cikkek nagy raktára.

414 Ösmert személyiségeknek választék küldetik.

A „Nagyváradai Hitelbank” részvénytársaság 1903. évi ZÁRSZÁMADÁSA.

MÉRLEG-SZÁMLA				VESZTESÉG- és NYERESÉG-SZÁMLA			
Vagyon:		Teher:		Veszteség:		Nyereség:	
korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
Készpénz	68765 19	Részvénytőke . . .	160000 —	Dijazások:		Különféle kamatok	18570 67
Váltótárca	464482 78	Betétek	214005 36	tisztviselők, ügyvéd		Jutalékok	229 11
Jelzálogkölcsönök .	12100 —	Visszleszámitolás .	270639 —	és szolga fizetése	6329 97	Átmeneti kamatok	2298 25
Előleg értékpapíro- kra	2010 —	Hitelezők f. szám- lán	3748 28	Üzleti költségek:			
Előleg zálogokra .	1000 —	Átmeneti kamatok	4143 75	házbér, igazg. tan. díjak, fűtés világi- tás, postaköltsé- gek stb.	1734 08		
Adósok folyószám- lán	93482 05	Nyereség	1031 76	Kamatok:			
Felszerelés	4825 13			betétek után . . .	2424 81		
Alapítási költség .	1239 10			visszleszámitolás után	5191 17		
Könyv és nyomtat- ványok	835 65			Betétkamatadó . .	242 49		
Részvényadósok .	2530 —			Átmeneti kamatok	4143 75		
Átmeneti kamatok	2298 25			Nyereség	1031 76		
	653568 15		653568 15		21098 03		21098 03

Schwarz Antal
pénztárnok.

Nagyvárad, 1903 december 31.

Bihari Gyula
főkönyvelő.

Igazgatóság:

Sulyok István
elnök.

Weisz Izidor
vezérigazgató.

Füredi László, Gross Arnold, dr. Munk Béla,
Schwarz Márkus.

Felügyelő bizottság:

Lukács Ödön
elnök.

Boros Jenő, Czillér Imre, Grósz Albert,
Jung Ferencz.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.